

Eiermelding fra styret i RfD

For driftsåret 2023

Behandlet av styret i RfD 2.4.2024

Bakgrunn for Eiermeldingen

Eiermeldingen er utarbeidet med bakgrunn i selskapsavtalen og eierstrategien som deltakerkommunene har vedtatt.

Selskapsavtalen ble sist behandlet og godkjent av kommunestyrene i 2021. Der beskrives blant annet selskapets formål, roller og organisering.

Eierstrategien ble sist revidert i 2016, og inneholder en beskrivelse av forventningene eierne har til RfD gjennom sitt eierskap.

Selskapsstrategien konkretiserer hva styret og selskapet anser som sitt oppdrag ut ifra eierstrategien, og definerer viktige strategiske mål.

I henhold til selskapsavtalen skal Eiermeldingen rapportere på resultatene fra gjeldende eierstrategi og selskapsstrategi, informere om planlagte endringer i tjenestetilbudet, samt vesentlige endringer i selskapets kostnadsnivå.

I dette dokument vil selskapet gi eierne en oppdatert beskrivelse av

- selskapsstrategi
- måloppnåelse
- planlagte endringer
- kostnadsnivå
- andre forhold

Figur 1: RfDs geografiske område og plassering av driftsenhetene.

1. Selskapsstrategi

RfDs samfunnsoppdrag i henhold til selskapsstrategien er å sørge for at husholdningsavfallet i eierkommunene gjenvinnes på en ansvarlig og kostnadseffektiv måte, med størst mulig klimanytte. Vi skal bidra til at innbyggerne kaster mindre, sorterer mer og velger brukt fremfor nytt. EUs og Norges lovgivning og krav, og eierkommunenes klima- og miljømål, legger føringer for alt arbeidet vi gjør.

RfDs selskapsstrategi definerer følgende mål for selskapet:

Hovedmål 1:

Jobbe for at minst 65 % av alt som samles inn eller leveres til RfD skal gå til ombruk eller materialgjenvinning innen 2035, så kostnadseffektivt som mulig.

Hovedmål 2:

Forbedre løsninger ved bruk av ny teknologi, riktig kompetanse og god omstillingsevne.

Hovedmål 3:

Gjøre det enkelt for innbyggerne og de som bruker RfDs tjenester å ta gode miljøvalg.

Selskapsstrategien beskriver tolv strategiske veivalg for å nå hovedmålene.

1. Stimulere til økt kildesortering gjennom å styrke vår synlighet og kommunikasjon, og videreutvikle tjenestene og organisasjonen.
2. Gi innbyggerne gode tjenester og målrettet informasjon slik at de opplever kildesortering som enkelt og nyttig, og at det bidrar til å løse klimaproblemene.
3. Arbeide for økt ombruk gjennom utvikling av tjenester og konsepter, og samarbeid med ombruksaktører.
4. Optimalisere ressurser på gjenvinningsstasjonene gjennom effektiv drift. Kontinuerlig vurdere servicenivået, åpningstidene og antallet faste gjenvinningsstasjoner, og i tillegg teste ut mobile innsamlingsløsninger. Tilby gode løsninger for næringslivet i eierkommunene.
5. Differensiere hentetilbudet, slik at pris kan justeres etter avfallsvolum, hentefrekvens, sorteringsgrad, plassering av innsamlingsbeholder og andre relevante parametere.
6. Digitalisering av ulike løsninger for en bedre brukeropplevelse, og en enklere og mer effektiv arbeidshverdag. Være ledende på kundevennlige, selvbetjente og effektive tjenester.
7. Styrke medarbeidernes kompetanse og sikre at RfD er en attraktiv, sikker og trygg arbeidsplass som tiltrekker og holder på engasjerte medarbeidere, og har et godt og inkluderende arbeidsmiljø.
8. Kreve høy materialgjenvinningsgrad av selskapene som tar imot vårt avfall. Ta ansvar før og etter egen verdikjede, samt ha kontroll på avfallsstrømmer.
9. Arbeide for stordriftsfordeler gjennom utvidelse av RfDs område, og/eller samarbeid med andre renovasjonsselskaper.
10. Bistå eierkommunene med å nå sine miljø- og klimamål, og bidra med god og relevant opplæring, kunnskapsformidling og rapportering.
11. Sikre avfallsinfrastruktur og arealer som gir muligheter for bærekraftige avfallsløsninger i framtiden.
12. Utarbeide en 10 års handlingsplan med strategiske og operative virkemidler som sikrer at RfD oppnår internasjonale mål innen 2035.

2. Måloppnåelse

Nedenfor følger en status for arbeidet med de strategiske målene, og hvilke resultater som er oppnådd i 2023.

Hovedmål 1:

Jobbe for at minst 65 % av alt som samles inn eller leveres til RfD skal gå til ombruk eller materialgjenvinning innen 2035, så kostnadseffektivt som mulig.

Ifølge avfallspyramiden, som ligger til grunn for norsk avfallspolitikk, er ombruk en enda bedre utnyttelse av ressursene enn materialgjenvinning. RfD har etablert ombrukstorg på gjenvinningsstasjonene Lyngås, Mile, Enger og Svelvik, mens gjenvinningsstasjonene i Lerpeveien og Nedre Eggedal har ombrukskonteinere. RfD tar ikke betalt for ombruksvarer, men har en ordning der innbyggerne kan hente varer gratis. Dette gjør at omløpshastigheten blir høy og miljønytteten blir svært god.

Av alt som ble levert på gjenvinningsstasjonene i 2023 ble 853 tonn reddet fra avfallskonteinere, og gikk i stedet til ombruk. I tillegg ble 545 tonn ombruksvarer solgt fra bruktbutikker og loppemarked som RfD samarbeider med.

Materialgjenvinningsgraden har økt fra 52,8 til 56,9 prosent fra 2022 til 2023. Dette er svært positivt, og i tråd med selskapets målsetting. Resultatet skyldes dels kommunikasjonstiltak som har gjort at innbyggerne sorterer bedre, men også at selskapet har endret på systemer som gir bedre utnyttelse av det sorterte avfallet. På gjenvinningsstasjonene er det etablert utsortering av ødelagte tekstiler, hardplast og rester av stearinlys. Avfallstyper som tidligere ble benyttet til forbrenning (for eksempel treverk), benyttes i stadig større grad til nye materialer.

2023	Material- gjenvinning	Energi- utnyttelse	Annen behandling	Totalt	Prosent
Sortert avfall	40 814	8 226	2 163	51 203	69,5 %
Restavfall	1120	21 170	177	22 466	30,5 %
Totalt	41 934	29 396	2 340	73 670	
Prosent	56,9 %	39,9 %	3,2 %		

Ombruksvarer regnes ikke som avfall, og inngår ikke i avfallsstatistikken. Når ombruksvarene inkluderes, har totalt 57,7 prosent gått til ombruk eller materialgjenvinning. Målet er at denne andelen skal være minst 65 prosent innen 2035.

Hovedmål 2:

Forbedre løsninger ved bruk av ny teknologi, riktig kompetanse og god omstillingsevne.

For å tilby en fremtidsrettet tjeneste er det nødvendig å ta i bruk ny teknologi som automatiserer og effektiviserer arbeidsprosesser. Dette påvirker hvordan vi arbeider, planlegger og kommuniserer. RfD er opptatt av innovasjon i både egne arbeidsprosesser og i anskaffelser.

- RfD har innført nivååmalere i hyttecontainerne, slik at disse tømmes ved behov i stedet for på faste dager. Dette systemet er under kontinuerlig forbedring, og det jobbes videre med å optimalisere ressursbruken ytterligere.

- På gjenvinningsstasjonene benyttes digitale inngangsbevis for at innbyggere og hytteeiere enkelt kan identifisere seg, og benytte seg av retten til å levere husholdningsavfallet sitt. Våren 2024 er det planlagt at dette systemet skal forbedres, og gi enda bedre oversikt for både RfD og brukerne.
- I 2024 lanseres appen «RfD» som vil samle både hentekalender, inngangsbevis og enda flere funksjoner på ett og samme sted. Det ligger også enda flere muligheter i appen, slik at RfD på sikt kan tilpasse og legge til andre tjenester det skulle bli behov for.
- RfD lanserte i 2023 en ny og forbedret nettside med flere selvbetjeningsløsninger. Nå er det en enda enklere for innbyggerne å navigere i hva som er relevant og interessant, og melde fra om noe har skjedd. Det er stadig flere som tar i bruk disse løsningene, og antall telefonhenvendelser har gått ned.
- RfD har utarbeidet en egen digitaliseringsstrategi for perioden 2022–2025 som blant annet beskriver hvordan digital transformasjon skal fornye, forenkle og forbedre RfDs innbyggertjenester, samt effektivisere interne prosesser og arbeidsoppgaver.
- RfD har et høyt digitalt sikkerhetsnivå som ivaretar personvern og beskytter IKT-infrastrukturen mot uønsket risiko.
- RfD legger vekt på godt arbeidsmiljø og legger til rette for kompetanseheving blant sine ansatte. I 2023 har 15 medarbeidere fullført eller har påbegynt fagbrev i gjenvinningsfaget.

Hovedmål 3:

Gjøre det enkelt for innbyggerne og de som bruker RfDs tjenester å ta gode miljøvalg.

RfD legger vekt på brukervennlige løsninger som gjør det enkelt for innbyggerne å foreta gode miljøvalg.

- Satsingen på ombruk har vært betydelig i 2023. Det er nå etablert ombrukstorg på fire av RfDs gjenvinningsstasjoner, mens to av stasjonene har ombrukskonteinere. På ombrukstorgene kan innbyggerne fritt levere eller hente brukbare gjenstander.
- RfD tilbyr undervisning for elever på ungdomsskolenivå, og har i 2023 hatt besøk av 67 skoleklasser med ca. 2 000 elever. Undervisningsopplegget gir en innføring i gjenvinning og sirkulærøkonomi.
- Brukerundersøkelser viser at innbyggerne er svært fornøyde med renovasjonstjenesten. På en skala fra 0 til 100 har kundetilfredshet vært 80 på den siste undersøkelsen.
- Sorteringen bli stadig bedre, og ved siste sorteringsanalyse hadde feilsorteringen i restavfallet hadde gått ned fra 63 prosent til 51 prosent. Spesielt gledelig er det at innbyggerne kaster mindre spisbar mat.
- RfD deltar i Avfall Norges Benchmark der selskapets resultater sammenliknes med de største aktørene i Norge. Sammenlikningen viser svært høy måloppnåelse på miljøstandard, kundetilfredshet og tjenestestandard.

3. Planlagte endringer

Styret har i løpet av 2023 utarbeidet et overordnet dokument som beskriver retning og prioriterte tiltak i en tiårsperiode.

«Fremtidens renovasjonsordning – RfD mot 2035» bygger på overordnede utviklingstrekk innen infrastruktur, teknologi, politikk og styring, arbeidsliv, økonomi og tjenestetilbud. Gjennom seks prioriterte tiltak er det lagt en overordnet plan for hvordan RfD skal bidra til å oppnå viktige samfunns mål.

Målet om 65 % materialgjenvinning og ombruk står sentralt i langtidsplanen. For å nå dette målet holder det ikke bare at innbyggerne kildesorterer, men systemendringer fra RfDs side vil også være nødvendig.

Dette er de seks prioriterte tiltakene som står beskrevet i langtidsplanen:

1. Tilby flere henteordninger
2. Tilpasse beholdertyper og tømmefrekvens
3. Etablere en ny gebyrmodell med større valgfrihet
4. Tilstrebe maskinell ettersortering av avfall
5. Utvikle en kompetent og effektiv organisasjon
6. Ta i bruk ny teknologi

For at styret og ledelsen i RfD skal kunne jobbe strategisk, effektivt og målrettet er det avgjørende at planen blir godt politisk forankret. Dokumentet er nylig sendt til eierkommunene for politisk behandling, med mulighet for å videre komme med innspill.

4. Kostnadsnivået

Renovasjonstjenesten leveres til selvkost og finansieres i hovedsak av renovasjonsgebyrene. De siste årene har renovasjonsgebyret i RfD-kommunene vært lavere enn reell kostnad, fordi selskapet har hatt mulighet til å benytte midler fra et selvkostfond til å finansiere et planlagt underskudd. En slik praksis er i tråd med selvkostreglene, og har gitt innbyggerne en fordel i form av lavere gebyrer enn det de ellers ville betalt. Det har tidligere blitt politisk vedtatt at det er ønskelig å betale selvkostfondet tilbake til innbyggerne på denne måten.

Ved utløpet av 2023 var hele selvkostfondet tilbakeført til innbyggerne, og fra 2024 ble gebyret økt med 17 prosent, som er i tråd med den reelle kostnaden. Selv om det prosentvis er en høy økning, er gebyret på 4 650 kroner svært konkurransedyktig i forhold til andre kommuner (ref. figur 2). Det er viktig å merke seg at bruk av gjenvinningsstasjonen er inkludert i gebyret, mens de fleste kommuner tar betalt for bruk av denne tjenesten i tillegg.

Kostnadene til de fleste innsatsfaktorene har økt det siste året. Dette gjelder blant annet strøm, drivstoff, forsikringer, vedlikehold, renter og behandlingskostnader for avfall. Inntekter fra avfallstyper med positiv verdi (metall, papir m.m.) følger internasjonale indekser, og har gitt lavere inntekter enn tidligere.

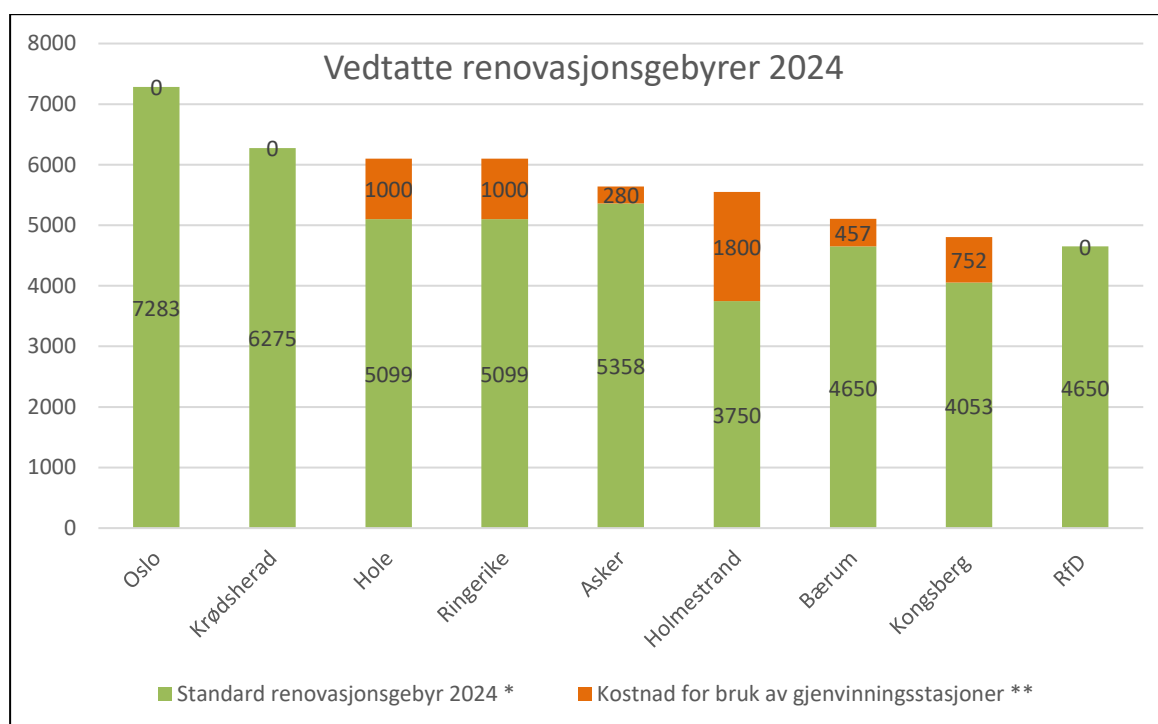
Styret har iverksatt flere tiltak for å dempe kostnadsveksten, og både bemanningsplaner og åpningstider har vært gjennomgått og justert. Tiltakene har også medført at flere store prosjekter, kampanjer og investeringer er nedskalert eller utsatt. Selskapet har lyktes godt med å redusere generelle kostnader, og gebyrene i RfDs eierkommuner kommer svært godt ut sammenliknet med andre kommuner.

5. Andre forhold

Juni 2023 ble det gjennom politisk behandling vedtatt å slutte seg til styrets vedtak om at RfD skal utføre all avfallshenting i egenregi senest fra 2026. Styrets begrunnelse var at forutsetningen for konkurranse ikke var til stede, og at egenregi ville ha lavest risiko og gi den beste realiseringen av strategiske mål. Selskapet er nå godt i gang med å realisere dette, og arbeider etter den oppsatte planen.

Som en konsekvens av at selskapet om få år skal utvide med viktige funksjoner i egenregi, er det gjort en gjennomgang av selskapets organisering. Styret vil påse at organiseringen er hensiktsmessig og at selskapet har rett kompetanse til å løse oppgavene på en effektiv måte.

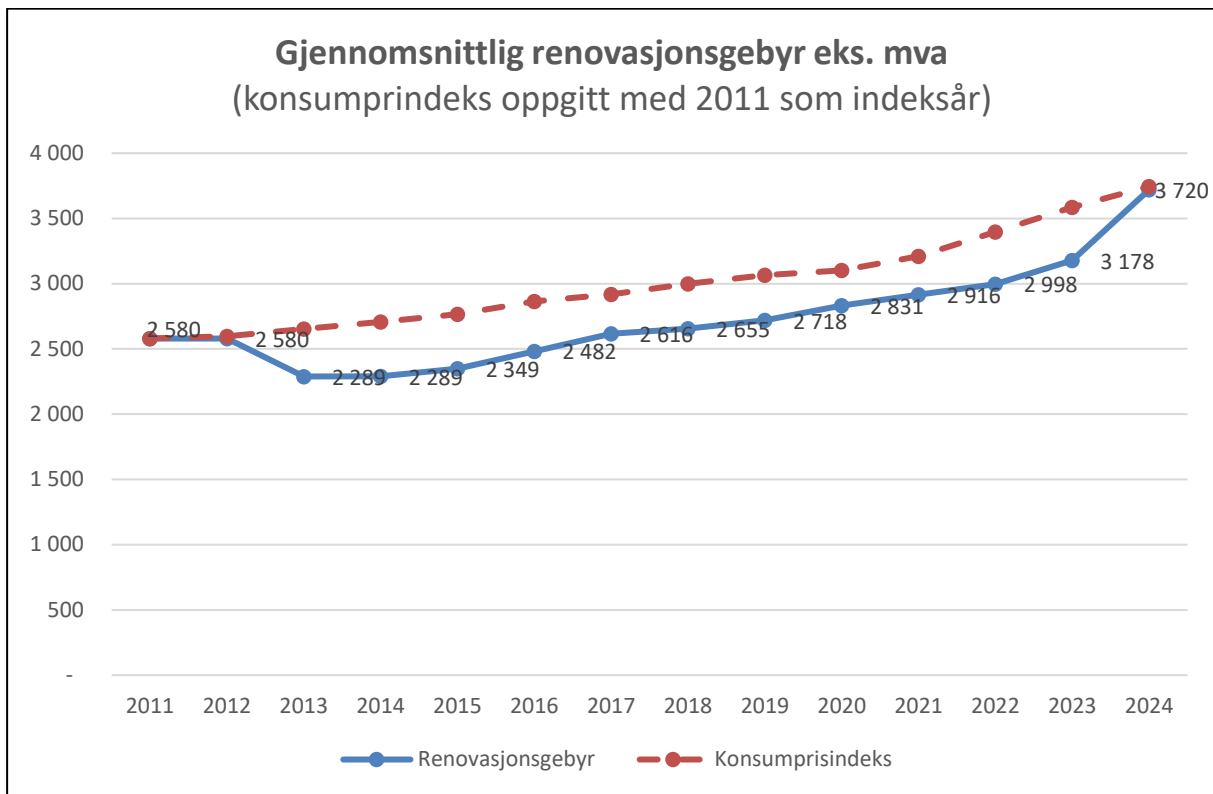
Et forslag om å innføre egenandel på gjenvinningsstasjonene ble drøftet politisk i 2023, men ikke vedtatt. Representantskapet har bedt styret om å utrede fremtidig innføring av egenandel, samt å iverksette tiltak for å hindre at ordningen utnyttes.

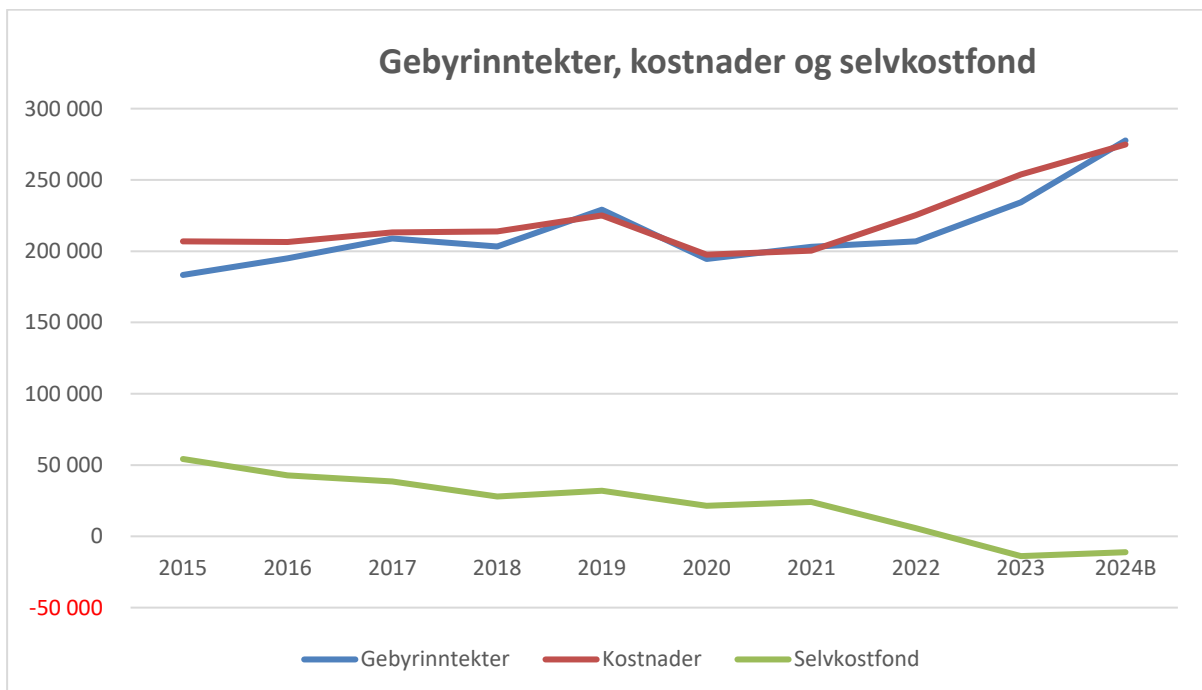
* I sammenlikningen er det tatt utgangspunkt i standard gebyr for en enebolig med 140 liter restavfall.

** Årlig kostnad for bruk av gjenvinningsstasjoner viser samlet kostnad for fire årlige leveringer av et lite hengerlass med blandet avfall. Prissystemene varierer.

Figur 2: Selv om renovasjonsgebyrer i RfD-kommunene har økt i 2024, er innbyggernes samlede gebyrer lavere enn nabokommunene, når betalinger på gjenvinningsstasjoner hensyntas.

Figur 3: I 2013 ble renovasjonsgebyrene redusert, som ledd i en plan om å betale selvkostfondet tilbake til innbyggerne. Fra 2024 er gebyret satt opp igjen til samme nivå som reell kostnad.

Figur 4: Grafen viser hvordan gebyrene i flere år, og spesielt i 2022 og 2023, er satt betydelig lavere enn reelle kostnader. Hele selvkostfondet er nå tilbakeført innbyggerne i henhold til plan.

6. Resultater

	Siste 5 år	Strategiske mål	Kommentar
Avfallsmengde per innbygger	2019: 504 kg 2020: 503 kg 2021: 480 kg 2022: 445 kg 2023: 432 kg	Avfallsreduksjon er det øverste målet i avfallspolitikken, fordi det er det tiltaket som har størst klimagevinst.	Avfallsmengden per innbygger gikk ned fra 445 kg til 432 kg i 2023. Mengden har vært synkende i flere år, noe som er svært positivt.
Andel restavfall av total	2019: 28,5 % 2020: 29,5 % 2021: 29,3 % 2022: 31,0 % 2023: 30,5 %	Reduksjon av restavfallsmengden er et viktig strategisk mål.	Avfallsmengdene har gått ned, men den prosentvise andelen restavfall har forandret seg lite de siste årene.
Klimagevinst CO ₂ -ekvivalenter pr tonn avfall	2019: 757 kg 2020: 756 kg 2021: 743 kg 2022: 745 kg 2023: 712 kg *	Klimanytte av selskapets virksomhet regnes om til CO ₂ -ekvivalenter som viser en positiv gevinst.	* Beregningsmetode ble endret i 2023 og er ikke sammenliknbare med tidligere år. Klimagevinst øker fra 649 til 712 hvis ny beregningsmetode benyttes.
Feilsortert mat i restavfallet	2019: 27,4 % 2020: 29,5 % 2021: 26,9 % 2022: 26,9 % 2023: 21,0 %	Det er et mål at mengden feilsortert mat i restavfallet skal halveres.	Det er fortsatt mye matavfall som kastes i restavfallet. Andelen er redusert, men målet om halvering er ikke nådd.
Materialgjenvinningsgrad	2019: 48,9 % 2020: 53,0 % 2021: 53,6 % 2022: 52,8 % 2023: 56,9 %	I tråd med EU-mål skal andel materialgjenvinning og ombruk være minst 55 % innen 2025, 60 % innen 2030 og 65 % innen 2035.	Materialgjenvinningsgraden har økt i 2023, noe som er svært positivt. Summen av ombruk og materialgjenvinning er nå 57,7 %. Målet er 65 % innen 2035.
Avvik (avfall ikke hentet)	2019: 1,2 % 2020: 0,9 % 2021: 1,2 % 2022: 1,2 % 2023: 2,7 %	Det er et mål at avvik på manglende avfallshenting skal være maksimalt 0,8 promille.	Vinteren 2022/2023 var spesielt utfordrende, og det har vært flere avvik enn normalt.
Kundetilfredshet	2019: 82 2020: 82 2021: 82 2022: 80 2023: 80	Det er satt som mål for RfD at kundetilfredsheten skal være 80 eller mer på en skala fra 0 til 100.	RfD hadde en kundetilfredshet på 80 som er svært høyt og over gjennomsnittet for deltagerne i benchmark.
Gjennomsnittlig renovasjonsgebyr	2019: 2715 kr 2020: 2831 kr 2021: 2916 kr 2022: 2998 kr 2023: 3178 kr	Gjennomsnittlig renovasjonsgebyr skal ha en rimelig utvikling, og ikke være høyere enn landsgjennomsnittet.	Gjennomsnittlig renovasjonsgebyr er lavere enn landsgjennomsnittet for Norge som var 3562 kr i 2023. Beløpene er oppgitt eks. mva.

Tabell: Oversikt over utvalgte nøkkeltall som viser resultater siste 5 år.